

Waarom de voorstellen van het rijk voor een stikstofaanpak niet gevolgd kunnen en mogen worden

Een korte onderbouwing door de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB)

- De noodzaak om de uitstoot van stikstof te verminderen wordt onderkend. De wijze waarop en de mate waarin staat echter nog ter discussie. De invulling door de rijksoverheid, zoals nu gegeven in de startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied, is onhaalbaar en leidt tot een sociaaleconomische ramp en kaalslag in het buitengebied. In de brieven van de ministers is geen aandacht voor de leefbaarheid, werkgelegenheid en bestaanszekerheid in het landelijk gebied. De LLTB ziet dit juist als een cruciaal onderdeel van de plannen die gaan over onze toekomst en vraagt nadrukkelijk de sociaaleconomische gevolgen mee te wegen in onze regionale aanpak.
- De invulling per gebied, met name in en rondom natuurgebieden, zoals door de minister in haar brief en kaart genoemd, is in veel gevallen niet realistisch, niet afgestemd op de lokale situatie en onhaalbaar. Helemaal zonder concreet perspectief voor de landbouw.

Toelichting:

- Rond Natura2000 zit in Limburg (in relatie tot stikstof) bijna alleen rundvee. Dat is daar ook gewenst, want rundvee betekent grasland en grasland biedt goede kansen voor biodiversiteit, zorgt voor heel lage nitraatuitspoeling (geen invloed op waterkwaliteit beken en natuur), verdraagt hoge grondwaterstanden (van belang voor natte natuur) en remt in Zuid-Limburg waterafstroming. Deze sector opzadelen met reducties van 70 tot 95 procent is onverantwoord; het leidt tot faillissementen van rundveehouderijen en werkt averechts voor het behalen van de doelen. Buffers rond natuur, maar ook hele gebieden (alles op en rond Maasduinen, heel Zuid-Limburg, alles op en rond Roerdal-Swalmdal-Meinweg) worden hiermee geconfronteerd. De gronden zullen gebruikt gaan worden voor intensieve teelten. Intensieve teelten zijn prima, maar niet op alle locaties. Rundvee met grasland is op veel plaatsen rond natuur meer gewenst.
 - De zones zijn generiek ingetekend en houden volstrekt geen rekening met de lokale situatie. Ze lopen dwars door dorpen en steden. Ze kijken niet naar de factoren die lokaal relevant zijn en die tot heel andere (en in onze overtuiging veel kleinere zones) zullen leiden. Zo wordt bijvoorbeeld verwezen naar de invloed op waterlopen. Uit een studie in opdracht van het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas blijkt echter dat in veel beken het buitenland of rioolwaterzuiveringsinstallaties de bepalende bronnen zijn. De zones zijn dan onlogisch en niet onderbouwd.
- In de brieven wordt de opgave om stikstof te reduceren voornamelijk eenzijdig bij de landbouw gelegd, terwijl het vanzelfsprekend moet zijn dat alle sectoren gelijkmatig hun steentje bijdragen. Dat ontbreekt in de kabinetsplannen.

Toelichting:

- Uit de top 100 van stikstofbronnen blijkt dat Limburg heel grote stikstofbronnen heeft. Voor ammoniak wordt de top aangevoerd door industriële installaties, waaronder Chemelot en Rockwool. Het is niet reëel deze en andere bronnen (zoals verkeer) niet evenredig mee te nemen.

- In Limburg speelt bovendien dat het buitenland op veel plaatsen de grootste bron is. Dat geldt voor heel Zuid-Limburg, maar ook rond de Meinweg en rond Maasduinen. Zelfs rond de Peel draagt het buitenland nog voor 40 procent bij. Het gaat niet aan de Limburgse bedrijven tot zware maatregelen en extra krimp te verplichten, terwijl het buitenland maar beperkt de uitstoot terugdringt.
- In de aanpak is geen enkel oog voor de voorlopers in de sector en de maatregelen die al genomen zijn.
Toelichting:
 - Ook biologische en natuurinclusieve bedrijven zullen aan de reductiedoelstellingen mee moeten doen. De percentages zijn voor die bedrijven onhaalbaar.
 - Hetzelfde geldt voor varkens- en pluimveehouderijen die werken aan meer dierwelzijn en bijvoorbeeld willen overschakelen naar vrije uitloop kippen.
 - Limburg loopt zeker voor intensievere veehouderijen (samen met Brabant) voorop in emissiereducerende technieken. Desondanks worden ze geconfronteerd met reductiepercentages die heel hoog zijn; hoger dan in andere delen van Nederland waar technieken veel minder zijn toegepast. De voorlopers worden op deze manier gestraft.

De Limburgse land- en tuinbouw willen zeker hun steentje bijdragen. Er wordt gewerkt aan het verminderen van ammoniakuitstoot, zoals met de provincie ook in 2009 overeengekomen. Dat zal in 2030 tot heel veel vermindering van uitstoot leiden. Voorwaarde in die overeenkomst was dat voor blijvende bedrijven perspectief geboden werd. Dat ontbreekt nu volkomen.

De LLTB werkt ook aan andere doelen, bijvoorbeeld op het gebied van water en natuurinclusief ondernemen. We verwijzen naar het LLTB Kompas 2030 waar uitgebreid is toegelicht hoe de agrarische sector in Limburg deel is van de oplossing van de uitdagingen waarvoor onze provincie staat (<https://www.lltb-kompas2030.nl>).

De LLTB pleit in het kader van de rijksdocumenten die nu voorliggen voor een aanpak:

- Waarbij ook aandacht is voor de sociaaleconomische gevolgen van de opgaven.
- Waar veel ruimte is voor maatwerk binnen gebiedsprocessen.
- Waarbij rekening wordt gehouden met bedrijven die al maatregelen hebben getroffen en voorlopers niet worden gestraft.
- Waarbij doelen haalbaar en reëel zijn en rekening wordt gehouden met invloed van buitenlandse bronnen, waarbij gevolgen niet op Nederlandse (agrarische) bedrijven worden afgewenteld, omdat de invloed op buitenlandse bronnen heel beperkt (zo niet afwezig) is.
- Waarin naast een bloeiende en diverse natuur een vitaal en dynamisch platteland en een duurzame, toekomstbestendige agrarische sector die voedsel produceert centraal staan.
- Waarvoor middelen en instrumenten beschikbaar worden gesteld door het rijk en waarin met betrokkenen samen wordt gewerkt aan de opgave om natuur te herstellen en ondernemers worden geholpen bij innovatie.